

Oktober 2012

Het einde van de plofkip

Ivo Constantinus Thadeus Josephus Kortmann werd geboren op 17 oktober 1947 te Weert. Zijn vader was daar burgemeester. In 1952 verhuisde het gezin Kortmann (drie zonen en drie dochters) naar Breda, toen zijn vader promotie maakte in burgemeesterswereld. Yvo bezocht in het chique Ginneken de St.-Laurentiuschool. Zijn oudere broer Tijn en jongere broer Bas bleken op school echte bollebozen, ze schopten het beiden tot hoogleraar. Bas was zelfs in 1990 - op zijn 39ste - al in de race voor het gouverneurschap van Limburg. Hij stond eerste op de voordrachtslijst, maar moest de steun van de CDA-ministers ontberen. Yvo had veel meer moeite met leren op school. Hij deed in Tilburg bestuursrecht, maar zijn scriptie is merkwaardigerwijs niet opgenomen in de scriptiedatabank van de universiteit, een voorrecht dat meestal slechts aan prinsen en prinsessen is voorbehouden. Raadslid Harry van Duijnhoven vergeleek eens de politiek met de huislijke situatie. Van Duijnhoven vertelde dat zijn ouders altijd vielen over die ene onvoldoende, maar nooit complimenten gaven voor alle andere cijfers. Het was een van de weinige keren in de Oisterwijkse raad dat een blijkbaar geraakte Yvo Kortmann niet kon nalaten ook zijn persoonlijk relaas te doen. Hij antwoordde Van Duijnhoven dat het bij hem thuis precies omgekeerd was. Dat wil zeggen dat zijn ouders zich zorgen maakten over het groot aantal onvoldoendes en hem blijkbaar niet prezen om de punten die er wel mee door konden.

Yvo Kortmann links naast de onderwijzer op de St.-Laurentiuschool te Ginneken 1953-1954.

Yvo Kortmann is 30 jaar burgemeester geweest. Of eigenlijk 60 jaar, want nog bij zijn benoeming in Best liet hij verbouwde raadsleden en ambtenaren weten dat ze er gratis en voor niks zijn Carla als deel van het burgemeestersechtpaar bij kregen. In die zin heeft hij toch een overwinning op zijn vader geboekt, die 'slechts' 23 jaar burgemeester was, maar daarna nog wel 14 jaar commissaris van de Koningin in Brabant. De vraag blijft of hij als achtereenvolgens medewerker Stadsregio Eindhoven, burgemeester van Baarle-Nassau, Oisterwijk en Best indruk zal hebben gemaakt binnen de familie. Een feestje in het kader van 175-jaar provinciaal bestuur in het provinciehuis viel samen met de benoeming van Yvo Kortmann in Oisterwijk. Zijn moeder schijnt toen in Den Bosch de historische woorden 'Als hij dat maar aankan' gesproken te hebben. En dat met een vader die commissaris van de Koningin werd en gepromoveerd was. En dat met een jongere broer Bas, al op jonge leeftijd professor en op dat moment

kansrijk voor het gouverneurschap van Limburg. Dan krijg je wel een last op je schouders mee en een bijna niet waar te maken geldingsdrang!

Het gelukkige burgemeestersgezin waarbij de burgemeester als enige zijn ogen van de camera afwendt.

De Oisterwijkse politici wisten eigenlijk niet goed hoe ze Yvo Kortmann na zijn benoeming in 1990 moesten aanspreken. Het werd 'meneer Kortmann', maar al snel 'Burgemeester'. Yvo Kortmann was immers 24 uur per dag burgemeester. De man die je overal in Oisterwijk zag met de ambtsketen. Het was voor hem net zoiets als priester worden, dat leg je 's avonds of in de weekenden niet van je af. Locoburgemeester Jan Verhoeven schetste Kortmann als een combinatie van politie- en brandweerman. Zijn krachtige stem had blijkbaar op het gemeentekantoor al ras indruk gemaakt. Kortmann werd burgemeester in een roerige tijd. Oisterwijk kreeg van het Rijk een asielzoekerscentrum opgelegd en hoewel Harry Ophey met de bouw van een nieuw gemeentekantoor de afdelingen en eigen koninkrijkes flink had opgeschud, rommelde het intern nog steeds. In 1993 kwam de bom tot uitbarsting met het ontslag van gemeentesecretaris Ben van Haaren. Kortmann kon vervolgens gestalte geven aan de modernisering van het ambtelijk apparaat. Hij slaagde erin Oisterwijk overeind te houden tijdens de gemeentelijke herindeling en te 'versterken' met Moergestel en Heukelom. 'Beter een dorp te zijn met stadse allures dan omgekeerd', was zijn credo. Oisterwijk werd Zorgstad en kreeg een INK-onderscheiding voor excellente gemeentelijke organisatie. Het dorp haalde de pilot bouwen binnen strakke contouren bij de provincie binnen en poetste het imago van de Parel van Brabant op.

Oisterwijk 1989. De man in de zwarte regenjas bij de vrijheidseik. Hij heeft iets van Hans van Mierlo, in het spotje over de oprichting van D66.

En ondanks al die inhoudelijke successen leek het erop dat de gemeenteraad Yvo Kortmann in 2008 niet voor een zoveelste periode wilde herbenoemen. Nu terugblikkend lijkt Kortmann dat ook wel te begrijpen: 'De manier waarop bepaalde zaken zijn aangepakt was niet prettig, maar achteraf gezien heb ik wel begrepen waarom ik weg moest. Ik heb eerst een periode gediend van 1990 tot en met 1997, met na de herindeling een tweede periode tot en met 2008. Die laatste tien jaar, dat was te lang. Ik was na 18 jaar de op één na langst zittende burgemeester van Oisterwijk. Zes jaar functioneren als burgemeester is volgens mij een redelijke periode.' Natuurlijk waren er heftige aanvaringen in de raad aan voorafgegaan, met name met AB en GroenLinks over de burgemeesterswoning (waarvan Kortmann zelf de humor nog wel inzag door deze 'Guldenhoeve' te dopen) en de grondverkoop onder en rondom de boerderij. Anonieme brieven, die inside-information uit het gemeentekantoor leken te hebben, probeerden de burgemeester in een kwaad daglicht te stellen door uit te wijden over declaraties. Maar dat niveau reikte niet veel verder dan een kaartje voor het Willem II-stadion of een etentje bij De Swaen. Dorpspolitiek van

rancuneuze lieden? Geheel anders werd het in 2008 toen het praatje rondging dat de burgemeester het huwelijk in St.-Tropez ging sluiten van een Oisterwijkse projectontwikkelaar die nauw betrokken was bij het bouwproject Lindeplein. Dat was uitgerekend een dossier waarvan de gemeenteraad vond dat de raad hier informatie werd achtergehouden over volkshuisvestelijke afspraken (percentage goedkope woningen en woningtoewijzing). De al lang sluimerende onvrede binnen de raad over de als onvoldoende ervaren informatievoorziening vanuit het gemeentekantoor richting raad, kon zich nu in volle sterkte richten op een burgemeester die aan herbenoeming toe was. En algemeen bekend was dat juist de partijen die Kortmann door dik en dun steunden hun zegeningen geteld hadden. De CDA-fractie vroeg zich in eigen gelederen af of het CDA-Oisterwijk electoraal wel gediend was met een herbenoeming en de hartelijke contacten tussen de familie Kortmann en vooraanstaande VVD'ers in Rotary e.d. bekoelden aanzienlijk. Met zo'n vrienden heb je geen vijanden meer nodig, dat moet Yvo Kortmann op zeker moment ook duidelijk geworden zijn, waarna hij de handdoek in de ring gooide.

De legendarisch geworden foto van Marie-Thérèse Kierkels (Persbureau van Eindhoven) van Kortmann, het kruisbeeld in de raadzaal en vicevoorzitter van de raad Ad van den Oord tijdens de persconferentie waarin bekend werd dat Kortmann niet langer voor herbenoeming in aanmerking wenste te komen.

Gelukkig voor hem, burgemeester in het harnas, bood Hanja Maij-Weggen een mooie aftocht: waarnemer in Best. En dat mocht hij zelfs tot zijn pensionering blijven. Het lijkt er lange tijd allemaal goed te gaan, nieuwe bezems vegeen schoon, al is er persoonlijk voor Yvo en Carla het smetje van de Bestse dame die een Oranje-lintje kreeg maar dat niet wilde. Niet om politieke motieven, maar gewoon omdat ze al die heisa voor haar werk niet nodig vond. Maar dan ken je Yvo en Carla nog niet. Ondanks het feit dat mevrouw nadrukkelijk aangaf geen prijs op het lintje te stellen, toog de burgemeester toch naar het huis van de ongelukkige, met uiteraard het lintje en een bos bloemen. Mevrouw moest zich bijna letterlijk onder de tafel verstoppen om van de burgemeestershulde en het lintje verstoken te blijven. En dan in 2012 – in het zicht van de haven – is er een openlijk conflict met de (voorzitter) van de OR van de gemeente Best, culminerend in een (verworpen) motie van wantrouwen van de gezamenlijke oppositie in de gemeenteraad tegen de burgemeester. Dat moet hard aangekomen zijn bij Kortmann, die van zijn vader als burgemeester slechts verhalen hoorde over hoe deze besluiten nam, die dan door de wethouders en ambtenaren zonder mokken of morren werden uitgevoerd.

De zekerheid die Kortmann met zijn harde stem in raad en collegevergaderingen uitstraalde is wellicht een schijnzekerheid geweest. Een persoonlijk verslag van zijn Lourdesreis als burgemeester van Best in 2011 spreekt boekdelen. Enerzijds toont hij zich zo trots als een pauw dat hij VIP-gast is te midden van bisschoppen en hoge militairen, anderzijds vraagt hij zich voortdurend af of hij de kledingvoorschriften wel goed begrepen heeft. Hij gruwde toen hij plotseling met de 'hoogste kerkelijke en militaire autoriteiten direct achter de vlag en fanfare mee marcheren' moest: 'Het was geen gezicht: ik met die trui tussen al dat goudgalon, sterren en strepen. Ik protesteerde nog wel maar de Generaal-majoor zei: "het zit NIET in je pak maar in je hart!!!" Dat marineman Kortmann uitgerekend van een generaal-majoor moest horen dat entourage er niet toe doet. Zou de Lourdesreis een eyeopener zijn geweest, waardoor hij eindelijk het vlinderdasje en de steek van zijn vader achter zich kan laten?

De slip-over, blouse met dasje werden er al vroeg ingestampt. Yvo achter zijn ouders, jaren vijftig.

Bij zijn afscheid als burgemeester van Oisterwijk presenteerde 'Burgemeester Drs. Yvo Kortmann' zijn fabel 'De droom van Opa Kip'. Hij bekende binnen de familie 'geen echte wijsneus' te zijn, die het liefst ook niet in de voetsporen van zijn vader als burgemeester had willen treden. Hij voelde zich – evenals kroonprins Willem-Alexander - meer een 'sociaal en sportief beestje'. En toch solliciteerde hij naar de burgemeesterspost in Baarle-Nassau. Een foto van zijn benoeming in 1982 toont een vader op de eerste rij, die enigszins beducht kijkt met samengeknepen billen alsof hij ieder moment een uitglijder van zoonlief verwacht. Zo op je vingers gekeken worden al die jaren, het is de vraag of het burgemeesterschap dan echte bekoring kan geven.

Zijn vader had al eens duidelijk gemaakt dat ook hij eigenlijk liever praatjes over de heg voerde en amateurbioloog speelde in plaats van burgemeester te moeten zijn. En ook Yvo Kortmann laat publiekelijk weten dat hij na zijn pensioen niet zijn bij de KvK aangemelde bureau voor bestuurlijk-juridische vraagstukken gaat activeren maar vooral wil gaan fietsen, tuinieren en zorgen voor de kippen. Wat De Rooie Roeptoeter betreft wensen wij Opa Kip een goede oude dag toe als biologische kloek met veel beweegruimte en vrijheid, de in het gareel staande plofkip met jasje-dasje mag wat ons betreft doorgeprikt worden.

Duistere zaken

In de jaren twintig van de vorige eeuw had de gemeente Oisterwijk naast het *Kerkklokje* een eigen blad: het *Gemeenteblad*. Het motto van het blad was ontleend aan de staatsman Johan Thorbecke: 'Openbaarheid is licht, geheimhouding duisternis'. De gemeenteraad heeft zich de afgelopen weken druk gemaakt over een niet-openbaar stuk in het dossier Bosrand. Uiteindelijk dwong de raad af dat het stuk gepubliceerd werd, zij het dat het College bedong dat diverse passages zwart gemaakt en dus onleesbaar zouden worden. Eén ambtenaar moet echter indachtig het motto van Thorbecke gedacht hebben: die zwarte tekst maak je zo weer wit en leesbaar. Met een simpel kopieer- en plakwerk was de hele tekst te lezen.

De exploitatieovereenkomst die het College op 19 mei 2011 (onder verantwoordelijk wethouder Rijnen) sloot met de grondeigenaar van Bosrand blijkt een aantal bijlagen te missen waaronder de bijlage waarin heldere afspraken gemaakt hadden moeten worden over de besteding van € 375.000 voor de scouting. Toen de raad op 26 mei 2011 vergaderde over het gewijzigde bestemmingsplan Bosrand was echter deze exploitatieovereenkomst niet in te zien

voor de raadsleden. Raadslid Ruud van der Star (PrO) uitte toen al twijfels over de uitvoering van en controle op de in de exploitatieovereenkomst gemaakte afspraken: 'Is de gemeente met de huidige bezetting daartoe wel in staat?'. Nu blijkt uit het openbaar geworden stuk van Deloitte dat de gemeente helemaal geen rechten kan doen gelden op de € 375.000 voor scouting en dus meer dan ooit afhankelijk blijft van de medewerking van de projectontwikkelaar. En die wenst in ruil dat het bestemmingsplan gewijzigd wordt zodat hij drie nog duurdere – in plaats van zes – bungalows kan bouwen. De democratie is hier ver te zoeken. College en raad lijken gegijzeld door de projectontwikkelaar. Het college heeft al in augustus 2012 aangegeven akkoord te willen gaan met de eisen van de projectontwikkelaar. Wat blijft er in hemelsnaam over van het oorspronkelijke idee van natuurcompensatie: megalomane villa's en een stenen scoutinggebouw in Den Donk?

Het verhaal is niet veel anders dan bij zwembad De Leye (2001, onderzoek GroenLinks-fractie) en bouwproject Lindeplein (2009, raadsonderzoek). Ook toen vele berouwvolle woorden van het college en beloftes voor verbetering. Die zullen er nu ongetwijfeld ook weer komen. Maar de vraag is wat de gemeenteraad er mee opschiet. Terecht stelt Marjan Bastiaan (fractievoorzitter PrO) dat het probleem dieper zit dan alleen Bosrand. Het lijkt erop dat het op het Oisterwijkse gemeentekantoor moeilijk is om toe te geven dat er binnen het gemeenteapparaat fouten worden gemaakt. Excuses aanbieden is iets wat men daar blijkbaar alleen van oppositiepartij AB eist. Bastiaan wil met andere fracties overleggen hoe het nu verder moet. Wij zijn benieuwd: een nieuw raadsonderzoek of laat de raad echt zijn tanden zien en houdt het de Achterste Stroom rondom Bosrand gewoon groen door er simpelweg geen enkele bungalow of villa toe te laten.

Volg de RRT en Burrie ook op Twitter:

<http://twitter.com/rooieroepoeter>

<http://twitter.com/Burrie>